

פרשת משפטים
להדפסה – לשולחן שבת

סוגרים שבוע

מספרים ש...

"אולי זה יעבוד גם אצלו..."

השעה היתה חמש אחר הצהריים. הוא חזר מיום עבודה ארוך ומעייף ועשה את דרכו הביתה מהורהר. הוא התחיל לטפס במעלה המדרגות, כששמע קול של בכי היסטרי מן הדירה שלו. הוא זיהה מיד. זה התינוק הקטן שלו. בשניות ספורות גמא את שני גרמי המדרגות שונתרו לו עד לדלת הבית ונכנס פנימה בסערה. הוא לא האמין למחזה שנגלה לנגד עיניו. הקטנצ'יק בן השבעה חודשים שכב בעגלה במרכז הסלון, כשהוא עטור בתפילין ועטוף בטלית(!), והוא בוכה וצורח ללא הרף. לידו עומדת עוזרת הבית הפיליפינית וצופה בו, כאילו מצפה שיקרה פתאום משהו. "מי עשה לו את זה?", שאל האב בתדהמה, תוך כדי שהוא מנסה להסיר מעל העולל את הרצועות השחורות. "אני", ענתה כלאחר יד, כאילו אין דבר טבעי מזה בעולם. "תגידי, יצאת מדעתך?!", שאג לעברה, "מה את חושבת לעצמך שאת עושה?!". "תבין, אדוני", ענתה בקול רגוע, "התינוק צרח ובכה ולא מצאתי שום דרך להרגיע אותו. אבל אז נזכרתי שכל בוקר, איך שאתה שם עליך את הדברים האלו, מיד אתה נרדם... חשבתי לעצמי, מי יודע, אולי זה יעבוד גם אצלו..."

כשהייתי ילד בן תשע, תוסס ושובב, לא פעם קרה שהייתי גורם איזה נזק. התגובה המיידיית שלי היתה "אופס, זה היה בלי כוונה". סבא שלי, איש חכם, היה נוהג אז לומר "יהודי לא עושה שום דבר בלי כוונה, חוץ מלהתפלל..."

נקודה למחשבה: מניסיונכם, מה יכול לעזור כדי להתחבר יותר לתפילה ולהצליח להתכוון בה? האם יש לכם איזה טיפ בעניין?

פותחים שולחן שאלות לדיון משפחתי

* **עבדים** - 'ואם אָמַר יֹאמֵר הָעֶבֶד אֶהְיֶה אֶת אֲדֹנָי... לֹא אֶצַּא זִוְשִׁי' (כא,ה) – איך אפשר להבין אדם שמציעים לו להיות חופשי אבל הוא בוחר להישאר עבד? אילו עוד סוגים של 'עבדות' אתם מכירים מהחיים שלנו? מה הגבול בין להזדקק לדברים לבין להיות משועבד להם? מה דעתכם על אדם שבוחר לגור בדירה מפוארת אך מתחייב לשלם עשרים שנה משכנתא חונקת או אדם שמרבה לצאת לבלות ולנסוע לחו"ל אך כדי לממן זאת נאלץ להתמסר לעבודה תובענית ומרובת שעות?

* **"בסך הכול דיברתי..."** – 'וּמִקְלָל אֶבְיֹו וְאָמַר מוֹת יוֹמָת' (כא,יז) – מה חמור יותר בעיניכם, אדם שפוגע פיזית באחר או שפוגע במילים, עלבונות והשפלות? למה? מי בעיני החברה נחשב לשלילי יותר? מדוע? נסו להיזכר בחוויה לא נעימה שעברתם כשמישהו פגע בכם – מה בדיוק קרה? (בלי שמות) איך הרגשתם? איך הגבתם?

מתוך הפרשה

תקציר הפרשה: מתרחשת ביום מתן תורה ולמחרתו: משה מלמד את ישראל את משפטי התורה, רובם עוסקים בעניני בין אדם לחבירו: דיני עבדים, רוצח חובל ומזיק, הלכות שומרים, השבת אבידה ועוד. בחלק השני של הפרשה: ברית בין ה' לישראל, בונים מזבח ומצבות, הקרבת קורבנות, ומשה עולה להר סיני לקבל את לוחות הברית.

שקר? שמור מרחק!

ישנם כל מיני דברים רעים שהתורה מזהירה את האדם לא לעשות אותם. לא לגנוב. לא לרצוח. לא לחלל את השבת. אך כשמדובר על 'לשקר' התורה לא אומרת שאסור לעשות זאת. היא משתמשת במילים אחרות - **"מדבר שקר תרחק"** (שמות כג,ז). מדוע? האם הכוונה היא ששקר אינו דבר כה חמור עד כדי שנאסר לגמרי, אלא רק מומלץ להתרחק ממנו?

דיון – כאן מומלץ לשתף את השומעים ולבקש מהם תשובות מסתבר שהאזהרה להתרחק מן השקר לא באה בגלל ששקר הוא דבר קל אלא בדיוק להפך. יש לשקר כוח משיכה קטלני, עד שבקלות אפשר פשוט... להתמכר אליו. פתגם ידוע אומר שעם שקר אחד קטן אפשר לחסוך תילי תילים של הסברים אמיתיים. וכל אחד מכיר את הסיטואציה: עשית משהו שגרם לך להסתבך. ייתכן שהכוונות שלך היו טהורות לגמרי, אבל הנסיבות גרמו לזה להיראות רע מאוד. אם תגייד את האמת, אתה עלול לחטוף. לא בטוח שיאמינו להסברים שלך ואתה עלול לשלם על זה מחיר גבוה. לעומת זאת, עם שקרון אחד קטן אפשר בקלי קלות להתחמק מן העניין בשלום. הפיתוי לנצל את ההזדמנות ולשקר גדול מאוד, וצריך להיות חזק ונחוש כדי לשמור על היושר גם במצב הזה.

חז"ל אומרים לנו שאמת היא חותמו של הקב"ה. אמת היא גם אחד העמודים שהעולם עומד עליהם (אבות א,ז). עולם הבנוי על שקר הוא עולם נוראי בו שום דבר אינו בטוח. אינך יכול לתת אמון בבני אדם, אי אפשר לסמוך על אחרים, ושום דבר לא יערוב לך שיש לקיחת אחריות והפקת לקחים על טעויות. דווקא בגלל שהשקר כל כך זמין וקל לשימוש, הוא לא עולה כסף ולא צריך להפעיל שום שריר (מלבד הלשון...) כדי לבצע אותו, התורה מזהירה עליו במיוחד. לא רק שאסור לשקר, אלא צריך לשמור ממנו מרחק. אחרת, נופלים למדרון חלקלק שקשה לצאת ממנו.

נקודה למחשבה: בבתי-ספר מסויימים יש תופעה של **העתקות במבחנים**. כיצד לדעתכם צריך להתמודד איתה? האם יצא לכם להיתקל בניסיון כזה? האם פעם ניסו להעתיק מכם? מה נכון לעשות במקרה כזה?